

Zajímavé mykologické nálezy ze severní Moravy a Slezska I.

Jiří Kocián (ed.)

Interesting mycological records from northern Moravia and Silesia I. – Acta Mus. Siles. Sci. Natur. 70: 51-63, 2021.

Abstract: The first volume of the series Interesting mycological records from northern Moravia and Silesia reports some interesting finds of fungi from the region, namely *Amanita ceciliae*, *Callistosporium luteoolivaceum*, *Camaropella lutea*, *Clavaria fumosa*, *Gamundia striatula*, *Gerronema xanthophyllum*, *Lentinellus ursinus*, *Phleogena faginea*, *Pycnoporellus fulgens*, *Suillus lakei* and *Tricholoma matsutake*.

Key words: mycological records, fungi, Moravia, Silesia, Czech Republic

Úvod

Houby jsou důležitou a druhově bohatou složkou biodiverzity. Přestože je houbaření v České republice široce rozšířenou a velmi oblíbenou volnočasovou aktivitou, odborné mykologii se ve srovnání s jinými obory, jako je botanika nebo ornitologie, věnuje mnohem méně přírodovědců. Kvůli tomu jsou limitovány jak znalosti o houbách, tak platformy umožňující jejich publikaci.

Údaje o rozšíření hub jsou zveřejňovány například v odborných člancích či inventarizačních průzkumech, případně jsou zadávány přímo do elektronických databází. Chybí však platforma pro zveřejňování nálezů, které není z různých důvodů účelné zpracovávat formou samostatného článku, ale zároveň se jedná o údaje natolik významné, že není dostačující je pouze zapsat do elektronické databáze.

Proto zavádíme tento nový editorsky vedený seriál, jehož cílem je podpořit a umožnit publikování dosud jinde nezveřejněných nálezů ohrožených či jinak významných nebo zajímavých taxonů hub z území severní Moravy a Slezska. Příspěvkem se může stát každý, kdo objevil novou lokalitu takového zajímavého taxonu, případně ověřil jeho výskyt po dlouhé době absence na lokalitě historicky známé.

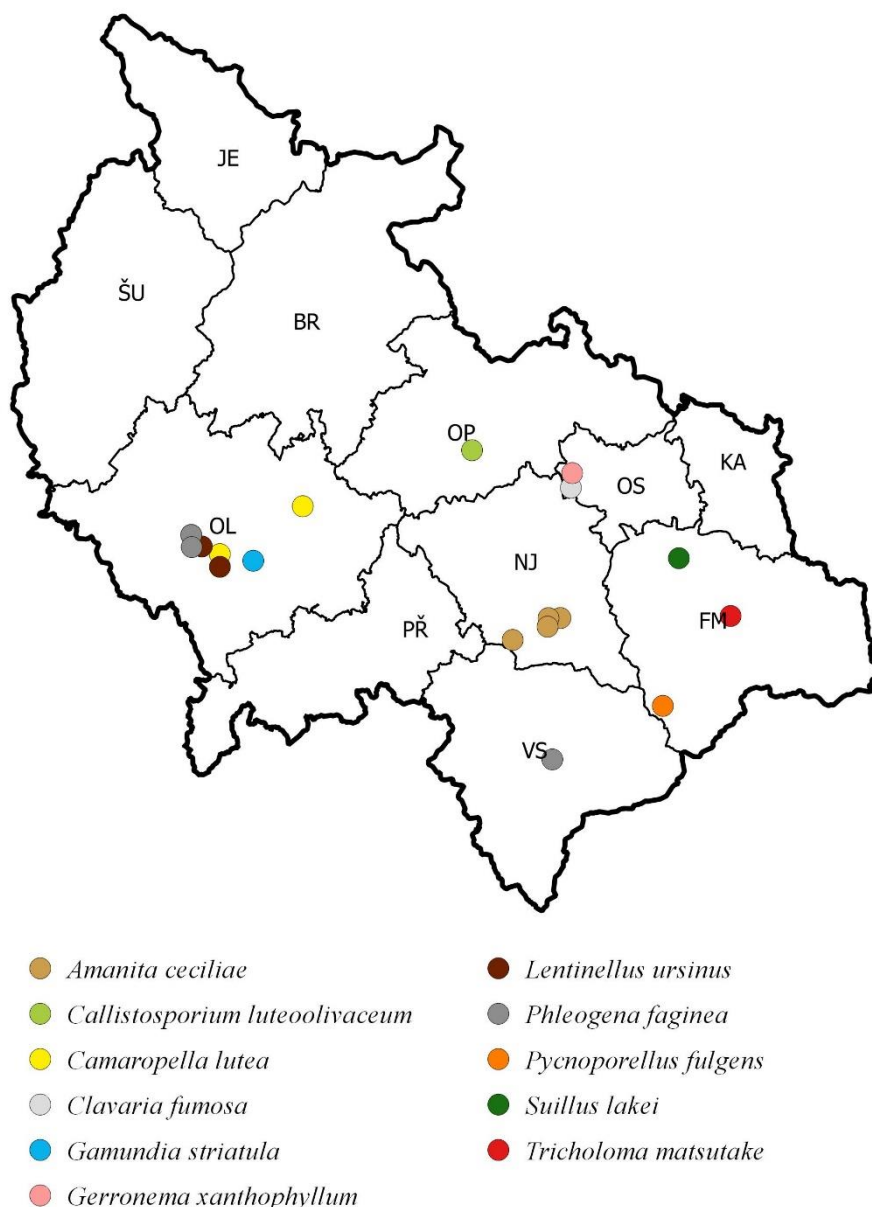
Věříme, že údaje publikované v tomto seriálu se stanou cenným příspěvkem pro vědecké poznání i ochranu hub a že zároveň pomohou zatraktivnit tuto studijně náročnou, ale důležitou skupinu organizmů.

Metodika

Vymezení zájmové oblasti je dáno hranicemi bývalého Severomoravského kraje (okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Jeseník, Karviná, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Ostrava-město, Přerov, Šumperk a Vsetín) s přihlédnutím k blízkému okolí. Zařazeny jsou nálezy ohrožených či jinak významných nebo zajímavých taxonů makromycetů, tedy hub s nápadnými a okem dobře postřehnutelnými plodnicemi nebo stromaty o velikosti nejméně 0,2 cm. Taxonomické pojetí a nomenklatura se řídí Číselníkem hub České republiky (Slavíček online), případná kategorie ohrožení je uvedena dle aktuálního Červeného seznamu hub (makromycetů) České republiky (Holec & Beran 2006) a kategorie ochrany podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. v platném znění. Lokalizace mají jednotný formát: „sídlo (okres): místo, ekosystém, substrát/dřeviny, vzdálenost od orientačního bodu, GPS souřadnice, nadmořská výška, kvantifikace (datum nálezu, autor nálezu, kdo nález určil, kdo nález revidoval, místo uložení exsikátové položky)“, přičemž podtržené položky jsou povinné, ty napsané kurzívou se uvádí pouze, pokud se daného nálezu týkají, a obyčejným písmem jsou položky volitelné. Jednotlivé lokality jsou řazeny od severu k jihu. Souřadnice jsou zapsány v souřadnicovém systému WGS-84 a byly odečteny spolu s nadmořskou výškou z GPS přístrojů nebo z mapového podkladu www.mapy.cz. Nálezy doložené exsikátovými položkami jsou označeny zkratkou

„fung.“ (= fungarium), a to společně s mezinárodními akronymy veřejných sbírek hub dle aktuálního seznamu Index herbariorum (Thiers online). Doklady v soukromých sbírkách jsou označeny rovněž zkratkou „fung.“, a to společně se jmény jejich vlastníků. Pokud nebyl pořízen exsikátový doklad, jsou nálezy označeny zkratkou „not.“ (= notavit), případně slovem „foto“, pokud byla pořízena fotodokumentace. Při zpracování některých příspěvků bylo využito veřejně dostupných informací elektronických databází, konkrétně Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP online) a BioLibu (online). Pokud byl z databáze využit jen jeden nebo dva zdroje k citaci výskytu na konkrétních lokalitách, jsou zpravidla citovány tyto konkrétní zdroje. Pokud bylo z databáze citováno rozšíření ve větším geografickém celku založené na zpravidla třech a více primárních zdrojích, je citována databáze jako celek.

Orientační lokalizace nálezů

Obr. 1: Orientační lokalizace zajímavých mykologických nálezů ze severní Moravy a Slezska I. Zkratky názvů okresů: BR – Bruntál, FM – Frýdek-Místek, JE – Jeseník, KA – Karviná, NJ – Nový Jičín, OL – Olomouc, OP – Opava, OS – Ostrava-město, PŘ – Přerov, ŠU – Šumperk, VS – Vsetín.

Fig 1: Indicative localisation of interesting mycological records from northern Moravia and Silesia I. Abbreviations of district names: BR – Bruntál, FM – Frýdek-Místek, JE – Jeseník, KA – Karviná, NJ – Nový Jičín, OL – Olomouc, OP – Opava, OS – Ostrava-město, PŘ – Přerov, ŠU – Šumperk, VS – Vsetín.

Přehled nálezů

Amanita ceciliae (muchomůrka stroupkatá)

[EN]

- Štramberk (okres Nový Jičín): louka, pod *Tilia* sp., *Cornus sanguinea*, 410 m ZSZ od libotínského koupaliště, 49°35'18,6"N, 18°05'24,3"E, 340 m n. m., 1 plodnice (19. 8. 2019 not. et det. J. Kocián).
- Žilina (okres Nový Jičín): horní část údolí Pstružního potoka, listnatý les, pod *Tilia* sp., *Carpinus betulus*, 620 m JV od vrcholu kopce Puntík, 49°35'12,4"N, 18°03'42,5"E, 420 m n. m., ojedinělé plodnice (30. 9. 2018 foto et det. J. Kocián).
- Žilina (okres Nový Jičín): horní část údolí Pstružního potoka, smíšený les, pod *Tilia* sp., *Picea abies*, 790 m JV od vrcholu kopce Puntík, 49°35'04,5"N, 18°03'43,7"E, 400 m n. m., ojedinělé plodnice (30. 9. 2018 not. et det. J. Kocián).
- Straník (okres Nový Jičín): málo používaná lesní cesta v listnatém lese, pod *Tilia* sp., *Betula pendula*, 460 m ZJZ od stranických polštářových láv, 49°32'53,9"N, 17°58'52,8"E, 455 m n. m., 1 plodnice (28. 9. 2018 foto et det. J. Kocián).

Muchomůrka stroupkatá je v regionu známa z Moravské brány (Deckerová 2005, 2007, 2010), Podbeskydské pahorkatiny (Polčák 2003a, 2003b), Hostýnských vrchů (Bieberová 2006) a Beskyd (Polčák 2018a, 2018d, Kocián 2020a). Všechny čtyři nyní publikované nálezy se nacházejí na Novojičínsku v Podbeskydské pahorkatině.

V České republice je muchomůrka stroupkatá nalézána pod buky, duby, habry a lipami (Bieberová 2006). Právě posledně jmenované lípy jsou zřejmě mykorrhizním partnerem druhu na nově prezentovaných lokalitách – dřevinná skladba lokalit je sice odlišná, na všech jsou ale přítomny lípy. Ty byly zaznamenány (buď výhradně, nebo společně s dalšími dřevinami) i na mnoha dalších regionálních lokalitách této ohrožené muchomůrky (cf. Polčák 2003a, Deckerová 2005, 2007, Kocián 2020a). Lípy tak lze označit za hlavního mykorrhizního partnera muchomůrky stroupkaté na severovýchodní Moravě.

Jiří Kocián

Callistosporium luteoolivaceum (penízovka olivová)

[CR]

- Žimrovice (okres Opava): NPR Kaluža, suťová javořina, 655 m SZ od vrcholu ostrohu Kozí hřbety, 49°50'03,6"N, 17°50'37,7"E, 400 m n. m., skupina asi 10 plodnic (6. 9. 2019 leg., det. et fung. P. Mlčoch).

Jedná se o saprofytický druh rostoucí velmi vzácně na trouchnivějícím dřevě listnáčů a jehličnanů. V rámci České republiky existuje jen velmi málo recentních nálezů. Jmenovitě je známa z lokalit Horní Skrýchov na Jindřichohradecku, Suchá Hora severně od Brna-Lesné, Doubrava na soutoku Moravy a Dyje (Antonín 2006a), NPP Rendezvous na Břeclavsku (Běťák 2010) a NPP Hadce u Želivky (Lepšová & Borovička 2014). V rámci severní Moravy a Slezska se tedy jedná dosud o jedinou recentní lokalitu. Ta je charakteristická strmými suťovými listnatými lesy přirozeného charakteru s dostatkem trouchnivějícího dřeva v různém stádiu rozkladu, které je důležité pro celou řadu vzácných lignikolních druhů hub.

Obr. 2: Skupinka plodnic *Callistosporium luteoolivaceum* v suťovém lese na západním svahu v NPR Kaluža. Foto P. Mlčoch (6. 9. 2019).

Fig 2: A group of *Callistosporium luteoolivaceum* fruitbodies in a ravine forest on the western slope of Kaluža National Nature Reserve. Photo P. Mlčoch (6 Sep. 2019).

Patrik Mlčoch

Camaropella lutea (bolinka žlutá)

[CR]

- Horka nad Moravou (okres Olomouc): PR Panenský les, tvrdý luh, trouchnivějící dřevo *Quercus robur* v opadu, 2,65 km SSZ od kostela v obci, 49°39'45,0"N, 17°11'38,6"E, 220 m n. m. (24. 10. 2019 leg., det. et fung. P. Mlčoch).
- Domašov nad Bystřicí (okres Olomouc): Údolí Bystřice, Malý Rabštýn, fragment jedlobučiny přirozeného charakteru na svahu, pod borkou trouchnivějícího kmene listnáče, 100 m SV od skály, 49°43'24,9"N, 17°27'09,7"E, 515 m n. m. (11. 3. 2020 leg. P. Mlčoch, K. Kizek et K. Tahalová, det. et fung. P. Mlčoch).
- Hlušovice (okres Olomouc): Zadní louky, smíšený listnatý les, mrtvé dřevo *Alnus* sp., 1,8 km JZ od kostela, 49°37'55,0"N, 17°16'02,4"E, 215 m n. m. (19. 3. 2021 leg. et det. L. Kotyz, rev. et fung. P. Mlčoch).

Bolinka žlutá je charakteristická černými pulvinátními stromaty vyrůstajícími z mrtvého dřeva a živě žlutým zabarvením okolního substrátu a vnitřní části starších stromat. Tento druh patrně preferuje lesní biotopy přirozenějšího až pralesovitého charakteru, kde bude pravděpodobně běžnější, avšak často přehlížený. Po roce 2010 byl častěji sbírán především v Čechách (NDOP online). V rámci severní Moravy a Slezska byl recentně nalezen pouze na třech výše zmíněných lokalitách.

Obr. 3: Stromata *Camaropella lutea* na dřevě *Quercus robur* v lužním lese v PR Panenský les. Vlevo dole detail zralých stromat na řezu. Foto P. Mlčoch (24. 10. 2019).

Fig 3: *Camaropella lutea* stromata on wood of *Quercus robur* in an alluvial forest in Panenský les Nature Reserve. A detail of a cross-section of ripe stroma is shown in the inset. Photo P. Mlčoch (24 Oct. 2019).

Patrik Mlčoch

Clavaria fumosa (kyjanka zakouřená)

[?EX]

- Olbramice (okres Ostrava-město): intravilán obce, u kapličky, udržovaný trávník na okraji silnice, 49°47'25,5"N, 18°05'15,7"E, 325 m n. m., několik trsů plodnic (9. 9. 2014 leg., det. et fung. P. Mlčoch).

V rámci České republiky se jedná o velmi vzácný druh. Jindřich (2006) uvádí poslední sběr z Kyjova u Krásné Lípy z roku 1961, což vedlo k zařazení kyjanky zakouřené mezi neznámé druhy. Po dlouhé době absence byla v České republice opět nalezena v roce 2007, a to na dvou lokalitách v Orlických horách (Holec *et al.* 2008), následně na několika dalších místech v Čechách (NDOP online). Prezentovaná lokalita v Olbramicích je jediným známým recentním místem výskytu tohoto druhu v rámci severní Moravy a Slezska. Dle Jindřicha (2006) se kyjanka zakouřená vyskytuje převážně v lesích vyšších poloh a na loukách, avšak sběr z Olbramic je důkazem, že ji lze najít i na synantropních travnatých stanovištích. Lokalita je pravidelně monitorována, od roku 2014 na ní však kyjanka nebyla znovu zaznamenána.

Obr. 4: Trs plodnic velmi vzácné *Clavaria fumosa* v udržovaném trávníku v intravilánu Olbramic. Foto P. Mlčoch (9. 9. 2014).

Fig 4: Cluster of fruitbodies of the very rare *Clavaria fumosa* in a regularly mown lawn in the village of Olbramice. Photo P. Mlčoch (9 Sep. 2014).

Patrik Mlčoch

Gamundia striatula (kalichovka zimní)

[EN]

- Olomouc – Svatý Kopeček (okres Olomouc): u pěšiny okrajem asi tři roky staré mýtiny, v hromadě ořezaných smrkových větví přerostlé ostružinami, na smrkovém opadu, větvičkách a kůře, asi 35 m VSV od domu Pod Hvězdou čp. 263, 49°37'56,5"N, 17°20'50,8"E, 390 m n. m., asi 10–15 plodnic (18. 1. 2015 leg. V. Halasů, det. et fung. S. Tutka; 22. 2. 2015 leg. et det. V. Halasů, fung. OLM).

Kalichovka (fajodka) zimní roste vzácně v opadu jehličnanů i listnáčů, v literatuře se udává růst přibližně od konce léta do pozdního podzimu, při mírné zimě i později. To byl případ i olomouckého nálezu, kdy sice ještě na některých střechách ležely zbytky sněhu, ale jinak byly teploty spíš mírně nad nulou. Zíbarová (online) má na svých stránkách dokonce nález z konce května. Pod jménem *Fayodia pseudoclusilis* byla zařazena i do Červené knihy (Kotlaba 1995). Většina publikovaných nálezů pochází z Čech, na portálu NDOP (online) žádné moravské nálezy nejsou, ale ze severní Moravy ji z PR Černý les publikovala Deckerová (2002, jako *Fayodia leucophylla*).

Viktorie Halasů

Gerronema xanthophyllum (kalichovka žlutolupenná)

[VU]

- Olbramice (okres Ostrava-město): Olbramický les, vlhká rokle ve smíšeném listnatém lese, 1,1 km SSV od kostela, 49°48'07,6"N, 18°05'21,5"E, 315 m n. m., hojně na trouchnivějících pařezech a kmenech smrků (*Picea abies*), pravidelně (1. 8. 2014 foto et det. P. Mlčoch).

Druh je recentně znám především z řady lokalit v jižních Čechách, na Šumavě a Českomoravské vrchovině (Antonín 2006b, NDOP online). V rámci severní Moravy jsou známy tři lokality z Moravskoslezských Beskyd: PR Kutaný (Polčák 2018b), PR Makyta (Polčák 2018c) a NPR Salajka (Kuthan 1990). Ve vlhké rokle v Olbramickém lese se druh vyskytuje v některých sezónách velmi početně na tlejících kmenech a pařezech smrků (*Picea abies*), které se na lokalitě vyskytovaly v minulosti. Dnes zde převažuje javorovo-bukový les s přechodem do mladé doubravy.

Obr. 5: Skupinka plodnic *Gerronema xanthophyllum* na trouchnivějícím kmenu smrku (*Picea abies*) v rokle v Olbramickém lese. Foto P. Mlčoch (1. 8. 2014).

Fig 5: Group of *Gerronema xanthophyllum* fruitbodies on a decaying Norway spruce (*Picea abies*) trunk in a ravine in Olbramice Forest. Photo P. Mlčoch (1 Aug. 2014).

Obr. 6: Biotop *Gerronema xanthophyllum*. Foto P. Mlčoch (5. 11. 2016).

Fig 6: Habitat of *Gerronema xanthophyllum*. Photo P. Mlčoch (5 Nov. 2016).

Patrik Mlčoch

Lentinellus ursinus (houžovec medvědí)

[EN]

- Horka nad Moravou (okres Olomouc): lesík u protipovodňové hráze podél pravého břehu Moravy, tvrdý luh, na silně zetlelém dřevu z rozpadlého kmene *Salix* sp., 1 km SV od kostela v obci, 49°38'47,3"N, 17°13'18,9"E, asi 210 m n. m. (7. 1. 2014 leg. V. Halasů, fung. OLM; 11. 2. 2014 leg. V. Halasů, det. D. Dvořák, fung. OLM, BRNU).
- Olomouc-Černovír (okres Olomouc): Černovířské slatiniště, tvrdý luh, na ležící 10cm větví listnáče, okraj průseku pod VN vedením, 520 m JV od mostu přes železnici, 49°37'04,6"N, 17°16'10,6"E, asi 210 m n. m. (25. 12. 2019 leg., det. et fung. V. Halasů).

Saprotrofní druh, rostoucí na tlejícím dřevu listnáčů, typický tmavěji zbarveným a hrubě plstnatým středem klobouku. Dvořák (2006) uvádí jeho výskyt hlavně v teplejších oblastech, na strmých svazích kaňonovitých údolí nebo v nivách velkých řek; ke druhému typu lokalit patří i nálezy z okolí Olomouce. V rámci regionu je znám i z Opavska, Ostravska a Beskyd (NDOP online).

Viktorie Halasů

Phleogena faginea (prachovečník bukový)

[EN]

- Horka nad Moravou (okres Olomouc): PR Panenský les, tvrdý luh, mrtvý kmen listnáče, 49°39'45,0"N, 17°11'38,6"E, 2,65 m SSZ od kostela v obci, 220 m n. m., ve skupinách na ploše ca 0,5 m² (6. 3. 2019 not. et det. P. Mlčoch).
- Horka nad Moravou (okres Olomouc): tvrdý luh, mrtvý kmen listnáče padlý přes potok Častava, na kůře, 930 m ZSZ od kostela v obci, 49°38'38,2"N, 17°11'52,8"E, 220 m n. m. (22. 4. 2017 leg., det. et fung. V. Halasů).
- Halenkov (okres Vsetín): PR Kutaný, jedlobučina, holé dřevo stojícího torza *Fagus sylvatica*, 760 m VJV od vrcholu Cáb (841 m n. m.), 49°22'11,8"N, 18°06'01,6"E, 675 m n. m., nesouvisle na ploše asi 0,5 m² (27. 10. 2020 leg. et det. D. Hlisnikovský, fung. FMM; NDOP).

Prachovečník bukový se v České republice vyskytuje v různých listnatých lesích, a to velmi nahodile, přičemž na Moravě je častější (Holec 2006). Věrohodné údaje ze zájmové oblasti pocházejí výhradně z chráněných území, včetně jednoho navrhovaného - PR Černý les u Šilheřovic I. (Holec 2006), EVL Království (Zíbarová et al. 2021), PR Litovelské luhy (Kameníček 2015, 2017 in BioLib online), NPR Mionší (Hablawetz 2001), navrhovaná NPR Obírka-Peklo (Lepšová 2017), PR Polanský les (Deckerová 2007, Holec 2006), NPR Salajka (Kuthan 1990), PR U Spálené (Zíbarová et al. 2021) a NPR Vrapač (Zíbarová et al. 2021). Ačkoliv znalost reálného rozšíření prachovečníku bukového je nepochybně zkreslena přehlížením kvůli drobné velikosti plodniček, zůstává druhem vzácným a vázaným především na zachovalé porosty přírodních rezervací.

Obr. 7: Plodnice *Phleogena faginea* na stojícím torzu buku v PR Kutaný (snímek je rotován o 90° proti směru hodinových ručiček). Foto D. Hlisnikovský (27. 10. 2020).

Fig 7: *Phleogena faginea* fruitbodies on a standing beech torso in Kutaný Nature Reserve (the photo is rotated 90° anti-clockwise). Photo D. Hlisnikovský (27 Oct. 2020).

Jiří Kocián, Viktorie Halasů & David Hlisnikovský

Pycnoporellus fulgens (oranžovec vláknitý)

[NT]

- Čeladná (okres Frýdek-Místek): PR V Podolánkách, podmáčená smrčina, padlý kmen *Picea abies*, 330 m SV od turistického rozcestníku Kociánka, 49°28'01,5"N, 18°21'04,4"E, 660 m n. m. (18. 9. 2020 not. et det. J. Kocián).

Nález představuje doplnění k již známým osmi místům výskytu oranžovce vláknitého v přírodní rezervaci V Podolánkách, která je regionálně nejvýznamnější lokalitou tohoto nápadně oranžově zbarveného choroše (Kocián 2020b). Podle dostupných dat jde zároveň o nejbohatší lokalitu druhu v České republice.

Jiří Kocián

Suillus lakei (klouzek douglaskový)

[EN]

- Frýdek (okres Frýdek-Místek): ulice K Lesu, zahrada domu čp. 3200, pod *Pseudotsuga menziesii*, 49°41'47,1"N, 18°21'35,1"E, 335 m n. m., 25 plodnic (31. 10. 2016 not. et det. P. Hlisenkovský, rev. D. Hlisenkovský), 4 plodnice (14. 10. 2018 leg. D. Hlisenkovský, fung. FMM), 20 plodnic (26. 10. 2019 not. P. Hlisenkovský et D. Hlisenkovský; NDOP).

Klouzek douglaskový je u nás vzácný, původem severoamerický druh s mykorhizní vazbou na rovněž severoamerickou douglasku tisolistou (*Pseudotsuga menziesii*), přitom paradoxně figuruje mezi druhy ohroženými (cf. Šutara & Janda 2006). Na severovýchodní Moravě a ve Slezsku se jím podrobně zabývali Deckerová & Šuhaj (2013), přičemž uvádějí osm lokalit soustředěných v intravilánech obcí, vždy v blízkosti douglasky. Nejinak je tomu i u nově prezentovaného nálezu z Frýdku.

David Hlisenkovský

Tricholoma matsutake (čirůvka větší)

[CR]

- Vyšní Lhoty (okres Frýdek-Místek): PR Kršle (část II), bučina při horní hraně strhávaného, prudce jižně svažitého pravého břehu řeky Morávky, 155 m JZ kóty 530, dvě plodnice v radiu 25 m ojedinelé *Pinus sylvestris*, 49°36'51,1"N, 18°29'39,6"E, 460 m n. m. (26. 9. 2019 foto D. Hlisenkovský, det. J. Lederer, 17. 10. 2019 leg. D. Hlisenkovský, rev. D. Dvořák, fung. BRNU; NDOP).

Čirůvka větší je mykorhizním partnerem borovic (výjimečně snad i jiných jehličnanů), a to obvykle na písčítých, živinami chudých kyselých půdách. Komplexní informaci stran ekologie, biologie, rozšíření, ohrožení a ochrany druhu nyní nově zpracoval Borovička (2021).

Její objev v PR Kršle představuje první nález pro Slezsko a současně jediný recentní výskyt v celé východní polovině České republiky. Pozoruhodný je nejen chorologicky, nýbrž především ekologicky. Čirůvka větší je diagnostickým a vzácným druhem borů (Beran 2016), v PR Kršle však roste, zcela atypicky, v acidofilní bučině. Na geomorfologicky výrazném místě výskytu (hrana velmi prudkého erodovaného nárazového břehu řeky Morávky) nicméně roste ojedinelá borovice lesní, byť obě plodnice byly nalezeny v poměrně velké vzdálenosti od ní. Při botanické inventarizaci PR Kršle (Hlisenkovský 2019) byl na lokalitě zjištěn výskyt mnoha dalších vzácných druhů mykorhizních hub (zejména lošákovitých a kuřátek podrodu *Ramaria*) vázaných především na buk, které důsledně zpracovává ve své mykologické inventarizaci Kocián (2021).

Obzvláště v japonské kuchyni je čirůvka větší ceněna pro svou chuť a specifické aroma (Ashkenazi & Jacob 2003). V České republice však její sběr nemá tradici, a tak či onak nesmí být kvůli legislativní ochraně tohoto kriticky ohroženého druhu prováděn.

Obr. 8: Vyjmutá plodnice *Tricholoma matsutake* posloužila k determinaci a byl z ní vytvořen exsikát. Foto D. Hlisnikovský (26. 9. 2019).

Fig 8: An extracted fruitbody of *Tricholoma matsutake* served for taxonomic identification and was made into an exsiccate. Photo D. Hlisnikovský (26 Sep. 2019).

David Hlisnikovský

Summary

Four new sites of the endangered *Amanita ceciliae* were discovered in the Nový Jičín region. Although various trees and shrubs were present at the localities, limes (*Tilia* spp.) were present at all of them. Limes are probably the major mycorrhizal partners of *Amanita ceciliae* in the NE part of Moravia, since they were present also at regional localities of many previous records of this fungus species.

The critically endangered *Callistosporium luteoolivaceum* was found at its only recently known locality in the Moravian-Silesian Region. The species grows in a deciduous ravine forest in Kaluža National Nature Reserve.

Three new localities of the critically endangered *Camaropella lutea* were found in the Olomouc region. The species is characterized by black, pulvinate stromata growing from dead wood and the lively yellowish colour of the surrounding substrate and the internal part of old stromata.

The very rare *Clavaria fumosa* was found in a synanthropic grassland habitat in the village of Olbramice in the Moravian-Silesian Region in 2014. This collection is the second find for Moravia and probably the first find in a synanthropic habitat at a low altitude. The species is mainly known from forests and grasslands at higher altitudes.

A new locality of *Gamundia striatula* was found in Olomouc, at the edge of a recent clearing in a spruce forest. The fruitbodies were growing on conifer needles, twigs and bark. Most published records of this endangered species are from Bohemia (western part of the country) whereas only one other published find is known from northern Moravia.

A new locality of the vulnerable *Gerronema xanthophyllum* was found in a forest ravine near the village of Olbramice in the Moravian-Silesian Region. At this locality, the species grows abundantly and regularly on dead wood of Norway spruce (*Picea abies*).

Two new localities of the endangered *Lentinellus ursinus* are both situated near Olomouc, in riparian hardwood forests. It grew here on decaying wood of *Salix* sp. and an undetermined deciduous tree, respectively. Other recent localities are known from the northern and eastern parts of the region.

The endangered *Phleogena faginea* was recorded at three new localities, two of them in the Litovelské Pomoraví floodplain and one in the Beskydy Mts.

The new site of occurrence of *Pycnoporellus fulgens* in V Podolánkách Nature Reserve represents a supplement to the previously recorded eight sites of this near threatened polypore in the reserve. The nature reserve is apparently the richest locality of the species in the Czech Republic.

Suillus lakei, a species native to North America and considered endangered in the Czech Republic, was found in the town of Frýdek-Místek. The new locality is situated in the urban area and the fungus grows in association with *Pseudotsuga menziesii* just as at all previously recorded eight localities in northeastern Moravia and Silesia.

Tricholoma matsutake, a highly prized fungal species in the Japanese cuisine, is critically endangered in the Czech Republic. Its first find in Silesia represents the only contemporary occurrence in the eastern part of the Czech Republic. Although *Tricholoma matsutake* is a species of pine forests, it is remarkable that it grows in a beech forest in Kršle Nature Reserve. However, a solitary Scots pine (*Pinus sylvestris*) is present at the locality as mycorrhizal partner of the fungus. The nature reserve has been proven to be a site of many rare and endangered mycorrhizal fungi species mainly associated with beech (*Fagus sylvatica*).

Literatura

- Antonín V. (2006a): *Callistosporium luteoolivaceum* (Berk. et M. A. Curtis) Singer. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 83.
- (2006b): *Chrysomphalina strombodes* (Berk. et Mont.) Clemenc. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 88.
- Ashkenazi M. & Jacob J. (2003): Food culture in Japan. – Greenwood, Westport, 232 pp.
- Beran M. [ed.] (2016): Seznamy indikačních druhů. Makromycety. pp. 15-72. In: Hofmeister J. & Hošek J. [eds], Seznamy indikačních druhů živočichů a hub pro jednotlivé typy přírodních stanovišť podle katalogu biotopů ČR. – Ekologické služby s.r.o., Hořovice.
- Běťák J. (2010): Zpráva o průběžných výsledcích mykologického inventarizačního průzkumu NPP Rendezvous v sezóně 2010. – Ms. [Depon. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa CHKO Pálava, Mikulov].
- Bieberová Z. (2006): *Amanita ceciliae* (Berk. et Broome) Bas. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 68.
- BioLib (online): Biological Library, Zicha O. [ed.]. – URL: <http://www.biolib.cz> [cit. 23. 3. 2021].
- Borovička J. (2021): Čirůvka větší – *Tricholoma matsutake*. Příloha Mykorhizní druhy, pp. 13-16. In: Dvořák D. & Hroudá P. [eds]: Metodika druhové ochrany hub. – Ministerstvo životního prostředí, Praha.
- Deckerová H. (2002): Makromycety PR „Černý les“ u Šilheřovic, okr. Opava. – Mykologické listy 82: 7-12.
- (2005): Inventarizační průzkum NPR Žebračka z oboru mykologie. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2007): Charakteristika CHKO Poodří z hlediska mykologie. – Ms. [Depon. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa CHKO Poodří, Studénka].
- (2010): Inventarizační průzkum údolí potoka Rybník z oboru mykologie. – Ms. [Depon. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa CHKO Poodří, Studénka].
- Deckerová H. & Šuhaj J. (2013): Výskyt klouzku douglaskového (*Suillus lakei*) na severovýchodní Moravě a ve Slezsku (Česká republika). – Acta Musei Beskidensis 5: 21-25.
- Dvořák D. (2006): *Lentinellus ursinus* (Fr.) Kühner. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 160.
- Hablawetz J. (2001): Podíl hub na dekompozici dřeva v NPR Mionší. – Ms. Diplomová práce. [Depon. In: Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně, Brno].
- Hlasiňanský D. (2019): Botanická inventarizace PR Kršle. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- Holec J. (2006): *Phleogena faginea* (Fr.) Link. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 183-184.
- Holec J. & Beran M. [eds] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 1-282.
- Holec J., Dvořák D. & Antonín V. (2008): Zajímavé a vzácné luční houby nalezené během Týdne mykologických exkurzí v Orlických horách (2007) na lokalitách Přední Ochoz a PR Hořečky. – Mykologické listy 103: 16-23.
- Jindřich O. (2006): *Clavaria fumosa* Pers.: Fr. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 89.

- Kocián J. (2020a): Mykologická inventarizace PR Trojačka. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2020b): Mykologická inventarizace PR V Podolánkách. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2021): Mykologická inventarizace PR Kršle. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- Kotlaba F. [ed.] (1995): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů SR a ČR. Vol. 4. Sinice a riasy, huby, lišajníky, machorasty. – Příroda, Bratislava, 220 pp.
- Kuthan J. (1990): Mykoflóra SPR "Salajka" v Moravskoslezských Beskydech. pp. 21-31. In: Kuthan J. & Kotlaba E. [red.]: Výzkum a ochrana v přírodních rezervacích. – Československá vědecká společnost pro mykologii při ČSAV, Praha.
- Lepšová A. (2017): Mykologický průzkum území jako podklad pro hodnocení připravovaného MZCHÚ Obírka u Lipníka nad Bečvou. – Ms. [Depon. In: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Olomoucko, Olomouc].
- Lepšová A. & Borovička J. (2014): Inventarizační průzkum NPP Hadce u Želivky z oboru mykologie. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- NDOP (online): Nálezová databáze ochrany přírody, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. – URL: <https://portal.nature.cz/nd/> [cit. 15. 4. 2021].
- Polčák J. (2003a): Inventarizační mykologický průzkum přírodní rezervace Bukoveček. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2003b): Inventarizační mykologický průzkum přírodní rezervace Dvorčák. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2018a): Mykologická inventarizace PR Huštýn. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2018b): Mykologická inventarizace PR Kutaný. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2018c): Mykologická inventarizace PR Makyta. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- (2018d): Mykologická inventarizace PR Malý Javorník. – Ms. [Depon. In: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- Slaviček J. [ed.] (online): Číselník hub České republiky, Česká vědecká společnost pro mykologii. – URL: <http://www.czechmycology.org/cz/ciselnik-hub.php> [cit. 2. 2. 2021].
- Šutara J. & Janda V. (2006): *Suillus lakei* var. *landkammeri* (Pilát et Svrček) Engel et Klofac. In: Holec J. & Beran M. [eds]: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda 24: 213.
- Thiers B. (online): Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium. – URL: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/> [cit. 2.2.2021].
- Zíbarová L. (online): *Gamundia striatula* (kalichovka zimní). – URL: <http://www.mykologie.net/index.php/houby/podle-morfologie/lupenate/item/1792-gamundia-striatula> [cit. 1. 4. 2021].
- Zíbarová L., Běťák J., Dvořák D., Husáková D., Kříž M. & Lepšová A. (2021): Závěrečná zpráva z mykologického průzkumu EVL Království v letech 2020–21. – Ms. [Depon. In: Krajský úřad Olomouckého kraje, Olomouc].

Contacts

Editor:

Jiří Kocián – Revoluční 14, CZ-741 01 Nový Jičín, Czech Republic, e-mail: jikocian@seznam.cz

Authors of particular mycological records in current issue:

David Hlisenkovský – david.hlisenkovsky@email.cz

Jiří Kocián – jikocian@seznam.cz

Patrik Mlčoch – pmlcoch99@gmail.com

Viktorie Halasů – tori.halasu@gmail.com

Vzor citace autorského příspěvku

Mlčoch P. (2021): *Gerronema xanthophyllum* (kalichovka žlutolupenná). In: Kocián J. [ed.]: Zajímavé mykologické nálezy ze severní Moravy a Slezska I. – Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales, 70: 57-58.

Vzor citace celého čísla seriálu

Kocián J. [ed.] (2021): Zajímavé mykologické nálezy ze severní Moravy a Slezska I. – Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales, 70: 51-63.